

קרבן אֵנְחָה

פָּרָק ב

הַקְדָּמָה

בשיעור הקודם למדנו על קרבן הנדבה הראשון: קרבן העולה.
(אפשר לערוך עם התלמידים חזרה קצרה על המאפיינים העיקריים של קרבן זה)
קרבן זה בא מן החי.
ומה אם אדם רוצה להביא לקב"ה קרבן.. מן הצומח.
האם זה אפשרי? האם יש שם לקרבן כזה? האם יש מה "להקטיר" על המזבח?

נפנה את התלמידים לפסוקים א-ב:

1. האם אפשרי להביא קרבן שכזה (מן הצומח)?
2. מהו השם של הקרבן הזה?
3. נניח שאנו רוצים להקריב קרבן כזה, מה נצטרך להביא עמנו למשכן? ממה מורכב הקרבן?

א וּנְפֹשׁ בִּי-תִקְרִיב **קָרְבַּן מִנְחָה** לַיהוָה

סֶלֶת יִהְיֶה קָרְבָּנוּ וַיִּצַק עָלֶיהָ שֶׁמֶן, וְנָתַן עָלֶיהָ לִבְנֵה.

התלמידים לא יתקשו להבין מהם שני המרכיבים הראשונים:

תפקידו	עשוי מ	המרכיב
עיקר הקרבן	חיטה – טחונה דק ומנופה היטב	סלת
לבלול את הסולת	זית	שמן
?	?	לבונה

מהי הלבונה?

לתלמידים חזקים, אפשר להציע לדפדף. האם פגשנו את הצמח הזה בעבר?

(הלבונה היא אחד מסממני הקטרת (שמות ל, לד)

הלבונה היא שרף ריחני המופק מעץ הלבונה

כעת נמלא את השורה השלישית בטבלה:

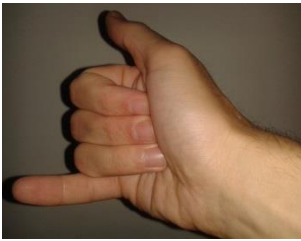
לבונה	שרף המופק מעץ הלבונה	לתת ריח טוב
-------	----------------------	-------------

אנחנו מבינים איך מקריבים קרבן חי, אבל איך מקריבים את קרבן הצומח?
נתבונן בפסוקים. אלו פעולות עושה הכהן? מה עולה על המזבח?

מיומנות 7

ב וְהִבִּיֵּאתָ אֶל בְּנֵי אֶהְרֹן הַכֹּהֲנִים וְקִמַּץ מִשֶּׁם מְלֵא קִמְצוֹ מִסֹּלֶתָהּ וּמִשֶּׁמֶנָּה עַל כָּל-לִבְנֹתָהּ וְהִקְטִיר הַכֹּהֵן אֶת אֲזִכְרֹתָהּ הַמִּזְבֵּחַ אִשָּׁה רִיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה: ג וְהִנֹּתְרַת מִן-הַמִּנְחָה לְאֶהְרֹן וּלְבָנָיו קֹדֶשׁ קִדְשִׁים מֵאִשֵּׁי ה':

נתקלנו במילים חדשות: "וקמץ משם מלוא קמצו". מה פירושו?

הכהן לוקח בעזרתו אצבעותיו קומץ מבלילת הסלת והשמן, הנמצאת בכלי שרת. כדברי רש"י: "חופה שלש אצבעותיו על כף ידו, וזהו קומץ".

כלומר: הכהן מכופף את שלש האצבעות האמצעיות לכיוון כף היד, ו"מיישר" את הקומץ באמצעות האגודל והזרת.

הקמיצה היתה צריכה להיות מדויקת "על הגרגר", והיתה אחת מהמלאכות הקשות של הכהן. אפשר להמחיש בכיתה את פעולת האצבעות, עם התלמידים, וגם להיזכר בשמות האצבעות.

את "אזכרתה" - הקומץ שבידיו, עם הלבונה, מקטיר הכהן על המזבח.

אזכרתה הקומץ העולה לגבוה – הוא זכרון המנחה, שבו נזכר בעליה לטובה ולנחת רוח (רש"י)

ומה שנשאר, "הנותרת" – מקבלים הכוהנים.

למדנו, אם כן, שיש קרבן צומח ואפשר להביאו אל המזבח לפני ה' אדם. הקרבן נקרא **קרבן מנחה**.

(למורה: את המושג "קדש קדשים" נסביר בהמשך, לאחר שנכיר את קרבן השלמים שאיננו "קדש קדשים")

* *

הערך של קרבן מנחה

ראינו, אם כן, עד כה שני סוגי קרבנות: עולה ומנחה, האחד – מן החי, והשני – מן הצומח. יש הבדל ביניהם – בסוג הקרבן, בערך הכספי וכדו'. האם יש הבדל בערך לפני הקב"ה? כבר למדנו על המנחה שהיא, כמו העולה "לריח ניחוח" לפני ה' ומזכירה את בעליה לטובה. האם יכול להיות למנחה ערך מיוחד, למרות שלכורה היא דלה בערכה?

מי יביא בדרך כלל קרבן מצמחים?

נפנה את התלמידים לרש"י

ונפש כי תקריב לא נאמר נפש בכל קורבנות נדבה, אלא במנחה.

מי דרכו להתנדב מנחה? עני.

אמר הקב"ה: מעלה אני עליו כאלו הקריב נפשו!

איזה שינוי מילה משמעותי רואה רש"י בין הנאמר בהבאת קרבן עולה (א,ב) לבין הנאמר בהבאת קרבן

מנחה (ב,א)? מהי התשובה של רש"י?

כלומר: הערך הכספי לאו דווקא הוא שקובע אלא ה_____.

מיומנות 8

למורה:

אפשר להרחיב בנושא זה של ערך הכוונה והמאמץ שמאחורי המעשה. אדם יכול להרבות בכמות ולהשיג מעט,

ולעומתו יכול אדם בדבר שנראה מועט ודל להשיג הרבה מאד.

אפשר לפתח בכמה אופנים, הכל לפי שיקול הדעת של המורה.

הילדים יכולים לחשוב על דוגמאות

ישנן דוגמאות מסיפורי חסידים בתחום התפילות - של אנשים פשוטים, ושל ילדים, שעל אף שלא ידעו לסדר את

תפילתם או אפילו לקרוא, פתחו שערי שמים בכוונה אמיתית וטהורה.

אפשר להביא את הכלל של "אחד המרבה ואחר הממעיט ובלבד שיכוון ליבו לשמים"

בדף ההרחבה שלפניך - סיפור נוסף מהמדרש, והרחבת העקרון למצווה נוספת - כיבוד הורים. ל"איך" עושים את

הדברים, לכוונה, למאמץ, לאופן-יש משמעות רבה, ולא רק ל"מה עושים" או "מה נותנים"

[סיפור מהמדרש ולימוד להרחבה, על הערך שבכוונה.doc](#)

*

כל המנחות באות מסלת, שמן ולבונה. אנו למדנו על "מנחת סולת".

בפס' ד-י - צורות נוספות של מנחה - מחבת, מרחשת (מחבת עמוקה) ומאפה תנור. לא נרחיב בהם.

*

פס יא-יג: מדיני המנחה

האם אפשר להוסיף על מרכיבי המנחה ולהמתיק אותה? דין המנחות הוא שהן באות רק בצורתן

הבסיסי - **לא** אופים אותם חמץ, **ולא** מוסיפים עליהם מתיקות (דבש, וכל מתיקת פרי).

בפס' יב - שני היוצאים מן הכלל במקדש: קרבן שתי הלחם (עשוי חמץ) וביכורים (פרי)

י' כל המנחה אשר תקריבו לה' לא תעשה חמץ כי כל שאר וכל דבש לא-תקטירו ממנו אשה לה':

יב קרבן ראשית תקריבו אתם לה' ואל-המזבח לא יעלו לריח ניחח:

לעומת זאת, כן ישנה חובה להעלות מלח על המזבח, במנחות ובקרבנות.

י' וכל קרבן מנחתך במלח תמלח ולא תשבית מלח ברית א-להיך מעל מנחתך על כל קרבנך תקריב מלח:

הסמריט יוניט נאמרו על המלח וחיבותו. אפשר להביא מדברי האלפבו"ט, בעקבות רש"י:

"שהמלח לא יסריח ולא יתקלקל, ולא עוד אלא שמבריא דברים אחרים שלא יתקלקלו, כן - לא יופר הברית הזה"

פסוקינו הם גם בסיס לאחד מטעמי הבאת מלח קודם בציעת הפת. "מצוה להביא על השולחן מלח קודם שיבצע כי

השולחן דומה למזבח.. (הרמ"א על השולחן ערוך, הלכות בציעת הפת קסז, ה)